

54. pediatrické dni – Pediatria pre prax (správa z odborného podujatia)

MUDr. Katarína Hlavatá, MUDr. Gabriela Nagyová

2. detská klinika LF UK a DFNSP, Bratislava

Pediatr. prax, 2014, 15(3): 127–130

V termíne 24. a 25. apríla 2014 sa v priestoroch bratislavského hotela Saffron konalo podujatie venované otázkam detského lekárstva – „54. pediatrické dni – Pediatria pre prax“ 2. detskej kliniky Lekárskej fakulty Univerzity Komenského a Detskej fakultnej nemocnice s poliklinikou v Bratislave. V sprievode slnečného počasia sa pred začatím odborného programu postupne zaplnil priestor určený na registráciu účastníkov. S kongresovou taškou a mnohí aj so zakúpeným tričkom s potlačou fonendoskopu a heslom „Prepáčte, teraz neordinujem!“ (o tomto hesle si môžete viac prečítať v úvodníku tohtoročného 2. čísla časopisu *Pediatria pre prax*) sa účastníci pobrali na otvorenie kongresu a prvé prednášky.

Organizáciu podujatia mala pevne v rukách skúsená spoločnosť a vydavateľstvo SOLEN, s.r.o., ktorá zabezpečila technické požiadavky konferencie. Generálnym partnerom aj tohto ročníka bola už tradične spoločnosť Nutricia.

O otvorenie kongresu sa postaral prof. MUDr. László Kovács, DrSc., MPH, ktorý privítal prítomných hostí. Za dlhoročnú spoluprácu na 2. detskej klinike LF UK a DFNSP sa krásnou kyticou poďakoval pani doktorke MUDr. Margite Luptákovovej, ktorá rozhodnutie odísť do dôchodku spečatila práve vzdelávacou aktivitou a prítomnosťou na konferencii. K slávnostnému otvoreniu podujatia prispeli svojim príhovorom prof. MUDr. Peter Labaš, CSc., dekan LF UK, prof. MUDr. Tibor Šagát, CSc., prezident Slovenskej pediatickej spoločnosti a prof. MUDr. Milan Kokavec, PhD., námestník riaditeľa DFNSP v Bratislave.

Pestrý odborný program mohol začať a **prvý blok bol venovaný endokrinológii**. Úvodnú prednášku o význame hodnotenia rastových diagramov prezentovala česká odborníčka detskej endokrinológie MUDr. Dana Novotná, PhD., z Fakultnej nemocnice v Brne. Predmetom jej záujmu boli predovšetkým deti s intrauterinnou rastovou retardáciou a deti narodené malé vzhľadom na gestačný vek, kde sú rastové diagramy neoddeliteľnou súčasťou diagnostického algoritmu pri posúdení liečby rastovým hormónom. Nasledovali prednášky domácich endokrinológov. Doc. MUDr. Ľudmila Košťálová, CSc., predstavila kazuistiku pacienta predávkovaného vitamínom D, čím poukázala na dôležitú úlohu pediatra v kontrole predpísanej substituicnej tera-

Obrázok 1. Slávnostné otvorenie konferencie a príhovor prof. Šagáta, prezidenta Slovenskej pediatickej spoločnosti SLS

Obrázok 2. Už počas prvého bloku v odbornom programe, ktorý bol venovaný endokrinológii, sa konferenčná sála zaplnila do posledného miesta

pie u našich najmenších pacientov. MUDr. Zuzana Pribilincová, CSc., diskutovala v prednáške vplyv častejšej identifikácie Turnerovho a Klinefelterovho syndrómu vďaka možnostiam včasnej prenatalnej diagnostiky. Zdôraznila, že pediater, endokrinológ, gynekológ či klinický genetik majú rodičov dôklad-

ne informovať o širokom spektre možných fenotypových prejavov oboch aberácií, nemali by však zasahovať do rozhodovania rodičov o prerušení tehotenstva alebo v jeho pokračovaní. Iné geneticky podmienené ochorenie – Silver-Russelov syndróm – prezentovala doc. MUDr. Denisa Ilenčíková, PhD. Z pohľadu klinického genetika poukázala na charakter nízkeho vzrastu u týchto detí, ako aj ďalšie antropologické a dysmorfne črty, ktoré umožnia syndróm rozpoznať. Vysvetlila aj molekulovú podstatu vzniku ochorenia a možnosti jeho diagnostiky. MUDr. Eva Vitáriušová, PhD., prezentovala prípad pacientky, ktorá vo veku takmer 16 rokov ešte nemala menštruáciu a pozorovala galaktoreu. Príčinou bol prolaktinóm – mikroadenóm hypofýzy, ktorý dobre reagoval na liečbu bromocriptínom. Táto liečba je kľúčová na redukciu masy tumoru, ochránenie hypofýzárnej stopky a na zachovanie gonádálnej funkcie a fertility.

Po krátkej prestávke s občerstvením sa začal druhý blok prednášok. **Reumatologické témy** neobídu ani ambulanciu pediatra prvého kontaktu. Dôležité je však nasmerovanie pacienta do správnej odbornej ambulancie. MUDr. Tomáš Dallos, PhD., detský reumatológ a prof. MUDr. Milan Kokavec,

PhD., prednosta detskej ortopedickej kliniky LF UK a DFNSP v tandemovej prednáške spolu poukázali na špecifiká bolestí kĺbov u detí a dôležitosť odoslania pacienta do správnej ambulancie v záujme zachovania správnej funkcie postihnutého kĺbu a súčasne minimalizácie záťaže dieťaťa zbytočnými vyšetreniami. Doc. MUDr. Veronika Vargová, PhD., z Kliniky detí a dorastu LF UPJŠ v Košiciach nadviazala prednáškou o sklerodermii. V úvode kožných prejavov je najdôležitejšie dôsledné fyzikálne vyšetrenie, laboratórne a zobrazovacie vyšetrenia, ako aj vylúčenie autoimunitného ochorenia. Závažné formy treba liečiť čo možno najskôr, nakoľko ochorenie nemá dobrú prognózu. MUDr. Dagmar Mozolová, CSc., z 1. detskej kliniky LF UK a DFNSP v Bratislave, si vzala na mušku ďalšie zriedkavé reumatologické ochorenie, juvenilnú dermatomyozitídu. Ide o autoimunitnú jednotku s postupným priebehom a ubúdaním svalovej sily nielen pletencových svalov, ale aj pomocných dýchacích svalov, či myokardu. Na ochorenie nás môžu upozorniť aj kožné zmeny ako Gottronove papuly či lipodystrofia kože, čo pani doktorka dokumentuje kazuistikami a obrázkami v prezentácii, ako aj videom. Doc. MUDr. Elena Košková, PhD., z Národného ústavu reumatických chorôb v Piešťanoch ukončila druhý prednáškový blok témou chronická rekurentná multifokálna osteomyelitída. Priniesla prehľad o pacientoch diagnostikovaných s rekurentnými epizódami sterilnej osteomyelitídy v priebehu 20 rokov na pracovisku v Piešťanoch.

Pred obedom odoznili ešte **otázky výživy dočiat**. Túto stále aktuálnu a rezonujúcu tému v kruhu pediaterov uviedla MUDr. Iveta Čierna, PhD., ktorá sa venovala častému problému v dočičeskom veku – vracaniu. Vyzdvihla dôležitosť správne odobratej anamnézy, klinického vyšetrenia a určenia, či ide o skutočné vracanie. Upozornila na varovné príznaky vracania, ktoré vyžadujú podrobné vyšetrenie. Uviedla najčastejší dôvod vracania u dočiat, a to gastroezofágový reflux, ktorý je u mladších dočiat fyziologický z dôvodu funkčnej nezrelosti. Upozornila, že diagnostika nevyžaduje sonografické potvrdenie a liečba spočíva v zahusnení stravy a polohovaní dieťaťa. Ultrasonografia je indikovaná v prípade projektilového vracania, ktoré by mohlo byť príznakom hypertrofickej pylorostenózy.

Obstipácii, ďalšiemu častému problému u detí z oblasti gastroenterológie sa venovala MUDr. Dagmar Székyová. Povedala, že až u 95 % detí ide o funkčnú zápachu, ktorá je spôsobená bolestivosťou pri vyprázdnení a strachom z ďalšej defekácie. Aj tu, dôsledná anamnéza vrátane stravovacích návykov a psychosociálnej anamnézy, ako aj fyzikálne vyšetrenie postačuje na stanovenie správnej diagnózy. Doplňujúce laboratórne a zobrazovacie

Obrázok 4. Prednášajúci v bloku „Reumatológia - diagnózy, ktoré by mal pediater poznať.“ Zľava: prof. Kokavec, Dr. Dallos, Dr. Mozolová, doc. Košková a doc. Vargová

Obrázok 5. Tandemová prednáška prof. Kokavca a Dr. Dallosa bola zaujímavým a netradičným osviežením odborného programu

vyšetrenia pomôžu odhaliť predpokladanú organickú príčinu, ktorá sa vyskytuje v 5 % prípadov a je na ňu potrebné myslieť najmä v novorodeneckom a včasnom dočičeskom období. MUDr. Katarína Šimovičová, poskytla pohľad pediatra primárnej starostlivosti na výživu detí. Vo svojej prezentácii rozoberala dôležitosť správneho zloženia stravy od dočičeského veku, ako aj úskalia, s ktorými sa stretáva vo svojej každodennej praxi. Vyzdvihla nutnosť správnej komunikácie a edukácie rodičov. Sympóziu o výžive dočiat bolo podporené edukačným grantom spoločnosti Nutricia.

Vo vyžiadanej, **Brdlíkovej memoriálnej prednáške** prof. MUDr. Daniela Ostatníková, PhD., prednosta Ústavu fyziológie LF UK nielen poskytla komplexný pohľad na autizmus, ale aj predstavila projekty a ciele, na ktorých sa spoločne s pracovnou skupinou podieľajú. Ich snahou je okrem výskumu i manažment pacientov s týmto ochorením.

Príjemný obed, pri ktorom bolo možno prediskutovať už vypočítaný odborný program preniesol prvý odborný deň do druhej polovice.

Poobedné vzdelávanie otvorila MUDr. Bučková v prednáške podporenej edukačným grantom spoločnosti Laboratoire Bioderma

Slovakia, v ktorej sa venovala súčasným trendom v liečbe atopickej dermatitídy.

Program pokračoval príspevkami **„našich konziliárov“**. V prvej prednáške bloku doc. MUDr. Dušan Buchvald, PhD., z Kliniky detskej dermatovenerológie LF UK a DFNSP rozoberal stále stúpajúce alergické choroby kože. Oboznámil obecnosť s novými terapeutickými možnosťami. Z oblasti život zachraňujúcich zákrokov predniesol MUDr. Marcel Brenner z Oddelenia urgentného príjmu LF UK a DFNSP nové postupy pri anafylaktickej reakcii. Praktickými radami a skúsenosťami povzbudil lekárov pri používaní adrenalínu. Hematologička MUDr. Monika Grešíková, PhD., z Kliniky detskej hematológie a onkológie LF UK a DFNSP rozoberala aktuálny v diagnostickom a liečebnom prístupe k anémii u najmenších detí. Auditórium tiež poučila o patomechanizme ich vzniku, ale aj mechanizme účinku jednotlivých liečiv. Blok uzatvorila energickou prednáškou s početnými ilustráciami MUDr. Andrea Hladíková, PhD., z Fakultnej nemocnice Ostrava v Českej republike o klinických skúsenostiach s pacientmi s Marfanovým syndrómom. Spomínala formovanie patientskych organizácií, ale i riziko náhleho smrti v podobe hrozby disekujúcej aorty.

Obrázok 7. Pohľad na predsednícky stôl s prednášajúcimi z bloku „Naši konziliári“, zľava: doc. Buchvald, prof. Kovács, Dr. Hladíková a Dr. Brenner

Obrázok 6. Pohľad do plnej konferenčnej sály

Očkovanie - indikácie a kontraindikácie. Aj keď blok ohľadom očkovania uzatváral prvý deň odborného programu, sála ostala plná zvedavých poslucháčov, čo len potvrdilo stále veľký záujem o túto neustále diskutovanú tému. Tému otvoril doc. MUDr. Pavol Sýkora, CSc., prednosta Kliniky detskej neurológie LF UK a DFNSP s problematikou neurologických komplikácií po očkovaní a očkovaní detí s neurologickými ochoreniami. O nutnosti očkovania proti *Haemophilus influenzae* a zlepšení situácie v rámci hnisavých meningitíd spôsobených týmto vyvolávateľom prednášala doc. MUDr. Katarína Holečková, PhD., z Kliniky infektológie a geografickej medicíny LF SZU, LF UK a UNB, ktorá sa podelila o takmer 23-ročné skúsenosti. Z vyhodnoteného

súboru pacientov bolo vidieť, že kým do roku 2001 pretrvávali v rámci hnisavých neuroinfekcií hemofilové meningitídy, po zavedení povinného očkovania sa znížila chorobnosť v detskom veku, zredukoval sa počet trvalých následkov a predišlo sa mnohým úmrtiam. Podotkla však, že existuje nebezpečenstvo selekcie nových kmeňov. Pacientom s chronickým nešpecifickým zápalovým ochorením čreva (IBD) a ich očkovaní sa venovala MUDr. Zuzana Kuková. Zhodnotila, kedy je potrebné pacientov očkovať a kedy sú u nich naopak niektoré očkovania kontraindikované. Uviedla, že kľúčovú úlohu hrá riadne zdokumentovanie predchádzajúceho očkovania, lebo ďalší postup sa odvíja práve od postupu očkovania a počtu dávok. Nápomocné je meranie titrov

špecifických protilátok. Vyzdvihla nutnosť medziodborovej spolupráce. O niekedy ťažkých situáciách, v ktorých sa nachádza všeobecný lekár pri úlohe zabezpečiť vakcináciu dieťaťa rozprávala MUDr. Eva Gibalová. Deň uzavrela poslednou prednáškou bloku MUDr. Jaroslava Duchoňová s kazuistikou o neočkovanom dieťati, ktoré v dôsledku prekonanej streptokokovej meningoencefalitídy ostalo v apallickom stave. Upozornila na falošné kontraindikácie očkovania, ktorým treba predchádzať.

Po vyčerpávajúcich témach prvého kongresového dňa čakal na účastníkov spoločenský večer v Hoteli Saffron.

Nasledujúci deň sa začal odborný program prednáškami na tému: **Dedičné metabolické poruchy.** Zložitú problematiku otvoril doc. Ing. Stanislav Kmoch, CSc., z 1. lekárskej fakulty UK v Prahe s prednáškou o genetických príčinách a molekulárno-biologickým mechanizmom ochorení u človeka. Celou prednáškou sa niesla myšlienka, že práve integrácia lekárskej genomiky, bunkovej a molekulárnej biológie bude postupne hnacím motorom pre výskum, diagnostiku, prevenciu a liečbu vo všetkých lekárskejších odboroch. Budúcnosť medicíny a pohľadu na jednotlivé ochorenia videl v kvalifikovanom zavádzaní a aplikácii nových genetických metód. Klinický pohľad na zriedkavé metabolické ochorenie vniesla MUDr. Katarína Hlavatá vo svojej prednáške venujúcej sa diagnostike jedného z najpočetnejších lyzozómových ochorení – Gaucherovej choroby. Poskytla prehľad jednotlivých foriem ochorenia a pripomenula možnosť vyšetrenia enzýmovej aktivity v suchej kvapke krvi u pacienta s podozrením na toto ochorenie. Prínos nových moderných metód pre pediatrickú prax rozobrala klinická genetička doc. MUDr. Denisa Ilenčíková, PhD. Venovala sa najmä objasneniu princípu a výhodám techniky array CGH (arrayová komparatívna genomická hybridizácia) a NGS (sekvenovanie novej generácie). Výhody spojené so zavádzaním týchto metód, ale aj nutnosť správnej interpretácie, sa snažila vhodnými slovami vysvetliť aj širokej verejnosti pediatrov v hládisku. MUDr. Anna Hlavatá, PhD, MPH, demonštrovala význam rozšíreného novorodeneckého skríningu na dvoch kazuistikách dievčat, u ktorých diagnostika ešte pred klinickou manifestáciou ochorenia mohla zamedziť vzniku trvalých následkov. Metabolický blok uzavrela embryologička Mgr. Miriama Jureková z Centra pre gynekológiu, imunológiu a asistovanú reprodukciu Gyn-Fiv, a.s., ktorá publikum informovala o nových trendoch v asistovanej reprodukcii. Prezentácia bola doplnená podrobnými ilustračnými materiálmi v podobe krátkych filmov týkajúcich sa vyšetrenia embryí in vitro. Lekárov zaujímala najmä finančná náročnosť a možnosti preplácania jednotlivých metód zdravotnými poisťovňami.

Nasledovala prednáška podporená edukačným grantom spoločnosti Celimed venujúca sa inhaláčnej terapii pri ochoreniach dýchacieho systému.

Prišla na rad **sekcia gastroenterológie**. Prvou diskutovanou témou bloku boli funkčné ochorenia čreva u väčších detí, ktorým sa venovala MUDr. Iveta Valachová z DFN Banská Bystrica. Vysvetlila, že takúto diagnózu možno stanoviť až po vylúčení organických ochorení. Vyzdvihla najmä problém dráždivého čreva (colon irritable) a jeho komplexného terapeutického ovplyvnenia, pri ktorom je nutné aktívne spolupracovať s rodičmi dieťaťa. Využitíu stanovenia fekálneho kalprotektínu sa venovala MUDr. Iveta Čierna, PhD. Stanovenie hladiny kalprotektínu má význam práve u pacientov s nešpecifickými črevnými zápalmi, ktoré môžeme vďaka tomuto markeru odhaliť a odlíšiť napríklad od syndrómu dráždivého čreva, ktorý má mnohokrát podobné klinické príznaky. Uviedla, že pre gastroenterológa môže byť dobrým vodičom na indikáciu kolonoskopického vyšetrenia. V druhej časti sa prednášajúci venovali enterálnej výžive. MUDr. Dagmar Székyová postupne informovala o jej jednotlivých druhoch, indikáciách, kontraindikáciách i možnostiach jej aplikácie. V závere spomenula aj dôležitosť dokumentovania jej podávania. MUDr. Jaroslav Bibza, PhD., z Kliniky detskej chirurgie LF UK a DFNSP sa venoval problematike perkutánnej endoskopической gastrostómie (PEG) a jejunostómie (PEJ). Podal praktické rady pri dennej starostlivosti o tieto vstupy za účelom predchádzania komplikáciám. Blok uzavrela MUDr. Renáta Szépeová, PhD., z UN Martin, so zaujímavými kazuistikami v súvis-

losti so zavedením PEG. Jednou z najzávažnejších komplikácií bol vznik karcinómu v mieste inzercie.

V prednáške podporenej edukačným grantom spoločnosti Abbott MUDr. Iveta Čierna, PhD., uviedla nové možnosti liečby akútnych hnačiek. Venovala sa antisekretnej liečbe, ktorá výrazne redukuje nebezpečné straty vody a elektrolytov.

Pred obednou prestávkou ešte odznela prednáška podporená edukačným grantom spoločnosti Generica, v ktorej prof. MUDr. Karol Kráľinský, PhD., z DFN Banská Bystrica, zhrnul výsledky štúdie s výživovým doplnkom BioLac Baby drops realizovanej na Slovensku.

Po obede nasledovali témy **detskej nefrológie**. V pútavej prednáške prof. MUDr. Ľudmila Podracká, CSc., z Kliniky detí a dorastu UPJŠ LF v Košiciach, predstavila genetické aspekty a mechanizmus vzniku trombotickej mikroangiopatie (TMA). Upozornila na rôzny molekulový podklad trombotickej trombocytopenickej purpury (TTP) a atypického hemolyticko-uremického syndrómu (aHUS). Upriamila pozornosť na možnosť efektívnej liečby aHUS biologikom – eculizumabom, čo demonštrovala kazuistikou z vlastnej praxe. MUDr. Viktor Jankó sa venoval diagnostike, liečbe a komplikáciám infekcií močových ciest. Odporúčenia do praxe týkajúce sa najmä dôležitosti rýchleho odhalenia infekcie močových ciest odvodil z vlastných výsledkov u sledovaných pacientov. O aktuálnosti a dôležitosti tejto témy presvedčila aj rozsiahla diskusia, v ktorej sa obecnosť zaujímalo najmä o preventívne podávanie antibiotík a ich vplyv na vznik rezistencie uropatogénov. Prof. MUDr. László Kovács,

DrSc., MPH, poukázal na široké spektrum ochorení, pri ktorých dochádza k úniku erytrocytov do moču. Diferenciálna diagnostika rozhodne, či mikro- alebo makroskopická zostane v rukách pediatra prvého kontaktu, alebo vyžaduje prísny dohľad a okamžitú ústavnú liečbu pod vedením pediatrického nefrológa resp. urológa. MUDr. Gabriela Nagyová predstavila cystické ochorenia obličiek v detskom veku. V diagnostike sú dôležité zobrazovacie vyšetrenia obličiek a pečene a k definitívnej diagnóze pomôže aj genetická analýza. MUDr. Katarína Prochotská na základe kazuistik jasne demonštrovala dôležitý význam 24-hodinového monitorovania krvného tlaku v diagnostike hypertenzie u detí. Vyšetrenie je nápomocné aj pri odlíšení, či ide o primárnu alebo sekundárnu hypertenziu a malo by byť indikované u každého pacienta s novodiagnostikovaným vysokým krvným tlakom.

Po odoznení poslednej prednášky prof. MUDr. László Kovács, DrSc., MPH, poďakoval prednášajúcim za príspevky, najmä však hosťom za hojnú účasť a chuť diskutovať. Zároveň všetkých pozval na ďalší ročník podujatia v roku 2015, **55. pediatrické dni**, ktoré, veríme, opäť prinesú zaujímavé témy a budú môcť hostiť veľký počet záujemcov.

MUDr. Katarína Hlavatá,
MUDr. Gabriela Nagyová
2. detská klinika LF UK a DFNSP
Limbová 1, 833 40 Bratislava
katarina.hlavata@yahoo.com,
nagyova.g@gmail.com

Spoločnosť SOLEN ďakuje partnerom, ktorí podporili odborný program na podujatí 54. pediatrické dni – Pediatria pre prax

Generálny partner

NUTRICIA

Partneri

